

1- Aşağıdaki dizelerin hangisinde özellikle Tanzimat Dönemine özgü bir kavram yoktur?

- A) Memleket bitti yine bitmedi hâlâ sen ü ben
Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşmen
- B) Olmuş insâna taasub bir onulmaz illet
Hüsni-i tedbîrin ile kurtulur andan millet
- C) Felek her türlü esbâb-ı cefâsın toplansın gelsin
Dönersem kahpeyim millet yolunda bir azîmetten
- D) Kanı ol gül gülererek geldiği demler şimdi
Ağlarım hâtıra geldikçe gülüştüklerimiz
- E) Ne efsûnkâr imişsin âh ey dîdâr-ı hürriyyet
Esîr-i aşkın olduk, gerçi kurtulduk esâretten

(2010-LYS)

2- (I) Tanzimat Dönemi tiyatrosunda çeşitli konular işlenir. (II) İşlenen konular, genellikle toplumsal boyutlu nitelikler taşır. (III) Örneğin Namık Kemal'in Zavallı Çocuk ve Gülnihal adlı yapıtlarında vatan konusu işlenmiştir. (IV) Recaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Mithat, Abdülhak Hamit, Teodor Kasap gibi sanatçılar da tiyatro alanında yapıtlar ortaya koymuşlardır. (V) Bu alanda ürün verenler klasisizm ve romantizm akımlarının etkisinde kalmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

(2010-LYS)

3- -----, Tasvir-i Efkâr'da yayımlanan "Lisan-ı Osmanînin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazâtı Şâmilidir" adlı makalesinin ----- Dönemindeki dil anlayışını belirleyecek düzeyde bir içeriği vardır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) Namık Kemal'in – Millî Edebiyat
B) Şinasi'nin – Tanzimat
C) Recaizade Mahmut Ekrem'in – Servet-i Fünûn
D) Tevfik Fikret'in – Fecr-i Âtî
E) Yahya Kemal Beyatlı'nın – Cumhuriyet

(2010-LYS)

4. Gerek sosyal gerekse metafizik konularda yazdığı şiirlerindeki ahlakçı ve filozofça tutumuyla Ziya Paşa, divan şiirindeki "hâkimane" şiirin son temsilcisi ve halk filozofu ünvanını kazanmıştır. Bu tarz şiirlerinden birçok beyti ve dizesi, birer atasözü sağlamlığı ve sevimliliğiyle belleklerde yer etmiştir.

Bu parçadaki açıklamaya göre, aşağıda verilenlerden hangisinin Ziya Paşa'ya ait olduğu söylenemez?

- A) İdrâk-ı meâli bu küçük akla gerekmez
Zirâ bu terâzû o kadar sıkleti çekmez
- B) Nâ-merd olayım çarha eğer minnet edersem
Cevrinle senin ben keder etsem mi sanırsın
- C) Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz
Şahsın görünür rûtbe-i aklı eserinde
- D) Pek rengine aldanma felek eski felektir
Zirâ feleğin meşreb-i nâ-sâzı dönektir
- E) Ne kaldı ruha teselli şarabdan başka
Boğaz'da üç gecelik mâh-tâbdan başka

(2011-LYS)

5- "Düzenlemeler" anlamına gelen "Tanzimat", bir bakıma Osmanlı İmparatorluğu'nun bazı kurumlarıyla Batı'ya yönelişi demektir. Tanzimat Döneminde Batı'yı yakından tanımış, Batı uygarlığının önemini kavramış kimi Türk aydınları, yaşayış, bilim, sanat ve edebiyat yönünden Batı ile bağlantılar kurmuşlardır. 1860 yılında Agâh Efendi ile Şinasi'nin birlikte çıkardıkları ----- adlı gazete ile Tanzimat edebiyatı başlamış oldu.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tercüman-ı Ahval
B) Ceride-i Havadis
C) Takvim-i Vakayi
D) Tercüman-ı Hakikat
E) Tasvir-i Efkâr

(2011-LYS)

6- İlk Türk romancıları, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın belirttiği gibi "romancı muhayyilesiyle doğmuş" yazarlar değildi. Bu türde verdikleri ürünler, ister istemez deneyim eksikliğinin izlerini taşıyordu. Bu yüzden roman kalıbını yeni bir ortama uyarlayanın sıkıntısını da yaşıyorlardı. ----- adlı romanı, bunun ilk örneğidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) Mehmet Rauf'un Eylül
B) Sami Paşazade Sezai'nin Sergüzeşt
C) Şemsettin Sami'nin Taaşuk-u Talât ve Fitnat
D) Ahmet Mithat Efendi'nin Felatun Bey ile Rakım Efendi
E) Mehmet Murat'ın Turfanda mı Yoksa Turfa mı

(2011-LYS)

7- Onun için edebiyat bir araçtır. Halkın kültürel düzeyini yükseltmek için, halkın anlayabileceği bir dille yazdıklarını biçimlendirir. Nitekim romanlarındaki öğreticiliğin özünde böyle bir kaygı vardır. Ayrıca romanlarında özellikle ahlak, toplumsal adalet kavramlarına ağırlık verir.

Bu parçada sözü edilen Tanzimat dönemi sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şinasi
- B) Ahmet Mithat Efendi
- C) Abdülhak Hamit Tarhan
- D) Muallim Naci
- E) Recaizade Mahmut Ekrem

(2011-LYS)

8- Konusu bir paşanın oğlu ile bir cariye'nin aşk macerası olan -- ----, o zamanlar artık kapanmak üzere olan bir devrin cariyeli, köleli büyük konak hayatının Türk romanındaki en başarılı örneğidir. Sırf cariye olduğu için konak sahibinin oğlu ile evlenemeyen Dilber'in hayatı anlatılır bu romanda.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki yapıtlardan hangisi getirilmelidir?

- A) Sergüzeşt
- B) Zehra
- C) İclal
- D) Bir Hatıra
- E) Zavallı Kız

(2012-LYS)

9- Bir eleştirmenin, Abdülhak Hamit Tarhan'ın edebiyatımızdaki yerini ve kişiliğini değerlendirirken verdiği aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Türk şiirini Batılılaştırma konusunda kurallar öne sürmekten çok, bunları yazdığı şiirlerle örneklendirme yolunu seçmiştir.
- B) Tamamıyla klasik bir edebiyat kültürü ile yetişmiş; Tahran'dan döndükten sonra Şinasi, Namık Kemal ve Recaizade Mahmut Ekrem'i okumaya başlamış ve ilk yapıtlarını tiyatro türünde yazmıştır.
- C) Batı şiirine özgü doğa betimlemelerinin bizde ilk örneklerine onun Sahra adlı yapıtında rastlanır.
- D) Hayal gücünün enginliği, duygularının zenginliği yönünden o, Tanzimat sonrası edebiyatımızın lirik şairleri arasında yer alır.
- E) Nağme-i Seher adlı kitapta topladığı ilk şiirlerinde divan şiirinden etkilendiği açıkça görülür.

(2012-LYS)

10- Aşağıdaki yargılardan hangisi, Tanzimat Dönemi öykü ve romanlarının özelliklerinden biri değildir?

- A) Genellikle saray ve çevresindeki insanların kural tanımaz tutum ve uygulamaları dile getirilmiştir.
- B) Karakterler; doğal bireyler olmaktan çok, yazarın çizdiği, genellikle insana özgü karşıtlıkları simgeleyen kişilerdir.
- C) Yüzyılın sonuna doğru köy, köylü sorunlarının konu olarak yer almaya başladığı görülür.
- D) Ahmet Mithat'ın Felâatun Bey ile Rakım Efendi adlı eseri ile Recaizade Mahmut Ekrem'in Araba Sevdası adlı eserlerinde benzer konular işlenmiştir.
- E) Şemsettin Sami'nin Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat'ı ilk romandır, ancak edebî değer taşıyan ilk roman Namık Kemal'in İntibah adlı eseridir.

(2013-LYS)

11- Ziya Paşa'nın Avrupa dönüşü yayımladığı eser, Tanzimat yazarlarının hiç değilse yeni edebiyat kökleşene kadar unutturmaya çalıştıkları divan şiirini tekrar diriltebilir düşüncesiyle Namık Kemal tarafından amansızca tenkit edildi. Eser çıktığı zaman Magosa'da sürgünde bulunan Namık Kemal, edebiyatta yenilik yapma yolunda arkadaşı olan Ziya Paşa'nın, böyle birdenbire güçlülükle yapılanları da yıkabilecek bir eser çıkarmasına haklı olarak içerledi. Ama bu öfkesini, asabi bir yazı şeklinde değil, eserin yanlışlarını bir bir göstererek sağlam, inandırıcı, mantığa dayanan güçlü bir eleştiri hâlinde ortaya koydu.

Bu parçada Ziya Paşa'nın sözü edilen eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiir ve İnşa
- B) Zafername
- C) Terkibibent
- D) Harabat
- E) Rüya

(2013-LYS)

12-

Evet, tarz-ı kadîm-i şi'ri bozduk, herc ü merc ettik,
Nedir şi'r-i hakiki safha-i irfâna derc ettik

(A. Hamit Tarhan)

Bu manzumede geçen "tarz-ı kadîm" ifadesiyle belirtilen şiir anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan şiiri
- B) Tanzimat Dönemi şiiri
- C) Halk şiiri
- D) İslamiyet'ten önceki Türk şiiri
- E) Servetifünun Dönemi şiiri

(2015-LYS)

TANZİMAT EDEBİYATI ÇIKMIŞ SORULAR-3

CEVAPLAR:

- 1- D
- 2- C
- 3- A
- 4- E
- 5- A
- 6- C
- 7- B
- 8- A
- 9- E
- 10- A
- 11- D
- 12- A